

Jubileum dr. Jaroslava Madlafouska

9. května 1882 se dožil šedesátin PhDr. Jaroslav Madlafousek. Patří k světově uznávaným osobnostem behaviorální sexuologie a zabývá se také teorií motivace a učení obecně.

Dr. Madlafousek vyrostl z psychologie, která stále hledá příčiny cílesměrného chování, do jehož tajů začal pronikat jako poválečný student v semináři profesora Stavěla. Zároveň ale vyrostl z psychologie, jejíž reálná podoba vesměs nevyhovovala.

Liší se od velké většiny svých kolegů. Na rozdíl od nich upírá zrak do dávné, předcivilizační minulosti *Homo sapiens*. V této periodě, trvajícím statisíce let, tušil a vidí vysvětlení lidské psychiky, jejího biologického základu. S *Madlafouskem* prožíváme vždy znovu a znovu napětí z objevování či alespoň tušení tohoto základu. Ze zvířat, která studoval, nepřenáší na člověka poznatky, nýbrž otázky. Po nějakém zjištění (např. zda některé živočišné druhy vytvářejí a jiné netvoří stále páry k rozmnožování) se typicky ptá: „Jaký je v tom člověk?“ Podle našeho názoru bere věci za správný konec. Přece není myslitelné, že by z nás beze stopy vymizelo dědictví oněch statisíců let v důsledku civilizace, jejíž trvání je proti tomu nepatrné. Úžasnou plastičností se člověk „přizpůsobuje“. Ale *Madlafousek* nám od Stavěla předává humanistické upozornění, že člověk přitom nemusí být šťasten, nemůže-li sám sebe plně vyjádřit a být tedy sám sebou. Proti lockeovské „*tabula rasa*“ stojí zde představa člověka s vrozenou psychickou výbavou, kterou nelze vymazat. Poznání toho z psychiky člověka, co je ne výsledkem, ale podmínkou učení, znamená také podstatné zvědečtení psychopatologie. *Madlafousek* reprezentuje v čs. psychiatrii onen směr — etologický, jehož zahraniční představitelé dostali Nobelovu cenu právě s odůvodněním, že jejich dílo má význam pro pochopení duševních poruch. V době udělování této ceny, a dokonce i později, jsme se setkávali s pochybnostmi, má-li pro psychiatrii význam studium chování zvířat. Mělo by to být poučením. Je škoda, že se *Madlafouskových* myšlenek dosud nevyužilo stejně bohatě — jak na poli sexuálních deviací — tak i v jiných oblastech psychopatologie. Jak jsou jednotlivé motivační systémy alterovány u psychotiků, psychopatů, neurotiků? Jak vypadá jejich chování alimentární, sexuální, rodičovské, agonistické? Jak je organizováno a řízeno? Pohled do seznamu četných publikací a přednášek jubilanťa ukazuje daleko širší zájem a myšlenkový záběr, než je sexuologie.

Dr. Madlafousek má bytostnou intelektuální zvědavost a vášnivě zaujetí pro všechno, co dělá. Je to pravý opak vlažnosti, lhostejnosti, nihilismu. Někdy mylně předpokládá, že všichni v jeho okolí to zaujetí sdílejí. Sám se přidává k tvůrčímu elánu druhých. Je nadšen každou fortelnou, byť sebejednodušší prací. Vyslechne názor každého, ale na zásadách, jež určují jeho tvořivý postoj k sociálním a organizačním věcem, setrvává jak staletý dub. Je přitom hluboce srostlý se svým mikro- i makrosvětlem. Odporuje nepořádku, kde to jen jde. Je ale stejně pohotový k pomoci a spolupráci. Citlivě vnímá umění, miluje sport, holduje rybaření a má rád — legraci.

Spolupracovníci